



วงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคง จังหวัดนครราชสีมา*

PIPHAT OF SIT KEDKONG ENSEMBLE, NAKORN RATCHASIMA PROVINCE

สันติ วิลัยสูงเนิน**

ภัทรวดี ภูษาภิรมย์***

บทคัดย่อ

บทความเรื่องวงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคง จังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ประวัติและความเป็นมาของวงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคง จังหวัดนครราชสีมา ตั้งแต่อดีตจนถึงในปัจจุบัน

ผลการวิจัยพบว่า วงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคง จังหวัดนครราชสีมา ก่อตั้งเมื่อพ.ศ. 2493 มีครูบุญยัง เกตุคงเป็นผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้ทางด้านดนตรีไทย ศิษย์คนแรกคือนายมานิต เหล็กสูงเนินนักดนตรีไทยของลิเกวิกแม่เสียม ต่อมานักดนตรีไทยชาวจังหวัดนครราชสีมาจึงเดินทางเข้ามาเป็นศิษย์ของครูบุญยัง เกตุคง รวมแล้วทั้งสิ้น 73 คน

การรับงานแสดงดนตรีไทยจะใช้เครื่องดนตรีที่ครูบุญยัง เกตุคงท่านได้ซื้อเอาไว้ รับงานแสดงดนตรีไทยทั้ง วงปี่พาทย์ไทย วงปี่พาทย์มอญ โดยมีนายชัยวัฒน์ รอสุงเนินและนายฉลอง ฝ่ายโคกสูง ทำหน้าที่โต้โผบริหารจัดการดูแล ทั้งการติดต่อประสานงาน จ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงนักดนตรี และค่าเช่าเครื่องดนตรีไทยให้ครู เอกลักษณะของวงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคงก็คือ นิยมบรรเลงเพลงที่ครูบุญยัง เกตุคงประพันธ์ อีกทั้งขนบการประพาดิการปฏิบัติตนตามแบบอย่างครูบุญยัง เกตุคง

ปัจจุบันหลังจากที่ครูบุญยัง เกตุคง นายชัยวัฒน์ รอสุงเนินและนายฉลอง ฝ่ายโคกสูง ถึงแก่กรรมลง วงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคงรับเฉพาะงานบรรเลงเพลงหน้าพาทย์ไว้ครู

คำสำคัญ: วงปี่พาทย์ / ศิษย์เกตุคง / นครราชสีมา

Abstract

The purpose of this research is to study the historical background of a famous Piphat ensembles in Nakhon Ratchasima province, well-known as “Piphat Ketkong”, which involves the past events since there were founded until now.

The Piphat Ketkong” in Nakhon Ratchasima was founded in 1950 by a professional artist “Boonyang Ketkong”, an instructor who passed on knowledges of Thai traditional music to his disciples. Regarding his musical knowledge transmission via “Manit Leksungnoen”, a first disciples who is a Thai musician of “Likay Mae Sa-Ngiam”. After that, there are many Thai musicians in Nakhon Ratchasima have become KetKong’s disciples totaled 73 persons.

Thai musical performing is held by using the musical instrument, which are mostly provided by “Boonyang Ketkong”. These are properly equipped for performing both of “Piphat Thai” and “Piphat Mon” by two musicians “Chaiwat Rosungnoen” and “Chalong Faikocksung” who are in charge of management all ensembles including collaborate and communicate with others, make a payment of allowance for all musicians, and expense of musical instrument rental. The major attraction of “Piphat Ketkong” is uniquely represented by musical performing especially the song authored by “Boonyang Ketkong”. And also, practice following the customs and manners typified by “Boonyang Ketkong”.

Unfortunately for nowadays, the professional musicians since initial foundation including “Boonyang Ketkong”, “Chaiwat Rosungnoen” and “Chalong Faikocksung” have died. After that the “Piphat Ketkong” is still especially performing in “Nah Phat” or the ceremony that particularly hold to respect their teachers.

Keywords: Piphat ensembles / Piphat Ketkong / Nakhon Ratchasima province

* บทความเรื่องนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “การสืบทอดดนตรีไทยสำนักเกตุคง จังหวัดนครราชสีมา”

** นิสิตระดับปริญญาโทบัณฑิต หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางค์ไทย ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ranateag007@gmail.com

*** รองศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, patarawdee@gmail.com

บทนำ

“เกตุคง” เป็นนามสกุลของครุฑดนตรีไทยที่มีชื่อเสียงและได้รับยกย่องให้เป็นศิลปินแห่งชาติถึง 2 คน คือ คุณครูบุญยงค์ เกตุคง และคุณครูบุญยัง เกตุคง ซึ่งเป็นครูที่มีความรู้ความสามารถทางด้านดนตรีไทยและเป็นที่ยอมรับนับถือของคนในวงการดนตรีไทยอย่างกว้างขวาง ที่สำคัญคือเป็นท่านเป็นพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน โดยเป็นบุตรชายของ คุณพ่อพยอม เกตุคงและคุณแม่เขียน เกตุคง ครอบครัวของครูเกี่ยวข้องกับวงการดนตรีและนาฏศิลป์โดยตรง พ่อของครูเป็นหัวหน้าวงปี่พาทย์และคณะลิเก อีกทั้งคุณอาประสิทธิ์ เกตุคง ก็เป็นนักดนตรีที่มีความสามารถในด้านรับส่งเพลงลิเกอีกด้วย

ครูบุญยังได้เริ่มฝึกหัดลิเกจากครูหลายท่าน ครูคนแรกคือ ครูวาด เม็ดขนุน ต่อมาจึงได้เรียนกับ ครูสนิท จรกา ครูได้สมัครเข้าเล่นลิเกกับคณะศิษย์วัดพระพิเรนทร์ โดยมีนายบุญธรรม เนตรมณีเป็นหัวหน้าคณะ ต่อมาได้สมัครเล่นลิเกกับคณะนายเฉื่อย หัวล้าน เมื่อลาออกจากคณะนายเฉื่อยแล้ว ประมาณปี พ.ศ. 2485 ครูบุญยังจึงได้เดินทางไปสมัครเป็นลูกศิษย์ของครูเต็ก เสือสง่า บุตรบุญธรรมของครูดอกดิน เสือสง่า ที่จังหวัดนครราชสีมา

ต่อมาชื่อเสียงของครูบุญยัง เกตุคงทั้งด้านลิเกและทางด้านดนตรีไทยเป็นที่รู้จักในจังหวัดนครราชสีมา จึงทำให้นักดนตรีไทยหลายคนเดินทางเข้ามาสมัครเป็นลูกศิษย์ ท่านได้ซื้อเครื่องดนตรีไทยไว้จำนวนหนึ่ง และต่อมาจึงได้ก่อตั้งวงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและรวบรวมข้อมูลเรื่องประวัติและความเป็นมาของวงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นหลักฐานสำคัญในเชิงประวัติศาสตร์และเป็นวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าที่ควรจัดทำไว้สำหรับการศึกษาต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาประวัติและความเป็นมาของ วงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคง จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาเรื่องการสืบทอด วงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคง จังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องวงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคง จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยแบ่งวิธีการดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูล

- 1.1 รวบรวมข้อมูลด้านเอกสารสิ่งพิมพ์ โดยศึกษาข้อมูลเอกสารจากแหล่งอ้างอิงต่าง ๆ ได้แก่
 - สำนักงานวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - ห้องสมุดคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - ห้องสมุดคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - หอสมุดแห่งชาติ
 - หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1.2 รวบรวมข้อมูลประวัติความเป็นมาจากการสัมภาษณ์ ศิษย์ภายในสำนักเกตุคง จังหวัดนครราชสีมาที่ยังมีชีวิตอยู่ดังต่อไปนี้

นายเรียง	รอสุงเนิน
นายลอง	รอสุงเนิน
นายเย็น	เปล่งสันเทียะ
นายเดชา	เสริมใหม่
นายสุเทพ	กิขุนทด
นายวุฒิไกร	กิขุนทด
นายพิศ	รัตนสันเทียะ
นางบุญสม	เลิศพยาบาล
นางจันทร์เพ็ญ	ฝ้ายโคกสูง
นายไพฑูรย์	กิ่งโคกกรวด
นายสุนทร	กิ่งโคกกรวด
นายเกรียงศักดิ์	เกียนโคกกรวด
นายสนทยา	เกียนโคกกรวด
นายชูเกียรติ	เกียนโคกกรวด
นายธวัชชัย	ใหญ่น้ำ
นายมงคล	จันทร์
นายวรพจน์	มานะสมปอง
นายชัชวาล	สนิhsันเทียะ
นายณัฐดนัย	เงาเกาะ
นายประกิจ	หวัดสูงเนิน
นายจินดา	จิ้ววิเศษ
นายวันชัย	ศรีสูงเนิน
นางสาวบุญทรัพย์	นามเกษม
นายธนากร	แนวกลาง
นายสาวจริยวดี	ช่องฉิมพลี
นายไพศาล	หทัยบวรพงษ์
นายชาญกิจ	เสริมใหม่
นายชาญชัย	เสริมใหม่

2. การจัดทำข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากเอกสารสิ่งพิมพ์และการสัมภาษณ์มาจัดทำเป็นบทความวิจัยเรื่อง
วงปีพาทย์ศิษย์เกตุคง จังหวัดนครราชสีมา

ผลการวิจัย

ยุคที่ 1 การก่อตั้งวงปีพาทย์ศิษย์เกตุคง จังหวัดนครราชสีมาโดยครูบุญยัง เกตุคง

ประวัติการก่อตั้งวงดนตรี

วงปีพาทย์ศิษย์เกตุคง จังหวัดนครราชสีมา นั้น เริ่มรับงานแสดงดนตรีไทยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2493 โดยมีคุณครูบุญยัง เกตุคง ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดงลิเก พ.ศ. 2534 เป็นผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้ทางด้านดนตรีไทยให้ ซึ่งท่านได้เดินทางมาที่จังหวัดนครราชสีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2485 จุดมุ่งหมายของวารสารศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีที่ 3, ฉบับที่ 2, หน้า 94-107

ครูบุญยังนั้นคือเดินทางมาเพื่อศึกษาวิชาความรู้ทางด้านลิเกกับครูเต็ก เสือสง่าที่วิกลิเกของแม่เสงี่ยม จังหวัด นครราชสีมา โดยครูบุญยัง เกตุคงได้เคยให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

ตอนนั้นผมคิดว่าวิชามันยังไม่พอ อยากจะลองดูซิว่า เรียนให้มันตลอดซิว่าจะ ลึกซึ้งแค่ไหน...ตอนหลังคุณลุงเต็ก เสือสง่า แกอพยพไปอยู่โคราช พอผมไปขอวิชา แก เลยจับตัวผมไปเป็นพระเอกของแก ผมก็ไปขอ ทำงะะ พลายชุมพล แล้วกำลังจะต่อ ทศกัณฐ์ลงสวนฉุยฉายทศกัณฐ์ แหม มันยากเหลือเกิน...แล้วเรียนไม่จบ เพราะพอหมด ขุนช้างขุนแผนก็เรียนอย่างอื่น เรื่องอื่น พระมณีนพิตย ราชธิดา มีอีกหลายเรื่อง จักรๆ วงศ์ๆ ต้องรู้ ต้องให้ถนัดจะไปสูงสุดเอาที่พระราชนิพนธ์อิเหนา แต่ที่ยากที่สุดคือพระสังข์ทอง ยากมากๆ ทำรำมันลึก...คือคุณลุงเต็กแกหวงวิชาครับ ลิเกเขานอนกันในวิกหมด ที่นี้บ้านพักของลิเกอยู่ข้างล่าง คุณลุงเต็กอยู่ข้างบน เป็น 2 ชั้น ผมก็นอนข้างล่าง ลึกประมาณตีสี่กว่าๆ ผมต้องตื่นแล้วไปเคาะ คุณลุงๆ แกจะ ฮือ พอ ฮือ เราก็งงได้ ลงมา ล้างหน้าอาบน้ำอาบท่า แกล้งไว้อย่างนั้น พอตีห้ากว่าจะได้รำ พอสว่างพวกลิเกมาแล้ว หุตุแล้ว กลัวจัด กลัวคนขโมย ให้ผมคนเดียว แต่ผมก็เข้าใจครับที่คุณลุงเต็กหวงวิชา มาก แกพูดมาคำว่า ลูกศิษย์นะฉันไม่กลัว ฉันกลัวลูกขวิด....

(บุญยัง เกตุคง 2540 อ้างถึงใน ที่ระลึกงานพระราชทานเพลิงศพครูบุญยัง เกตุคง 2541:173-179)

ในขณะที่ครูบุญยัง เกตุคงได้ศึกษาวิชาลิเกกับครูเต็ก เสือสง่าที่วิกแม่เสงี่ยมนั้น นายมานิต เหล็กสูงเนินหรือนายอิน คนระนาดเอกประจำคณะลิเก ก็ได้รู้จักกับครูและขอฝากตัวเข้าเป็นศิษย์ทางด้าน ดนตรีไทย ซึ่งครูบุญยัง เกตุคงก็เมตตาไว้และถ่ายทอดวิชาความรู้ให้โดยไม่ปิดบัง

นายเดชา เสริมใหม่ ได้ให้สัมภาษณ์กับผู้วิจัยว่า นายอินไม่สามารถบรรเลงรับส่งเพลงที่ครูบุญยังร้องใน การแสดงลิเกได้ จึงทำให้นายอินมีความเลื่อมใสในวิชาความรู้ดนตรีไทยของครูบุญยัง จึงได้ขอสมัครตนเป็น ศิษย์ ครูบุญยังท่านก็ได้เมตตาไว้ โดยใช้วิกลิเกของแม่เสงี่ยมเป็นสถานที่เรียนในขณะนั้น (เดชา เสริมใหม่, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2558)

ต่อมานักดนตรีชาวจังหวัดนครราชสีมาจึงได้เดินทางเข้ามาสมัครเป็นศิษย์ของครูบุญยัง เกตุคงเพิ่ม มากขึ้น โดยจากอดีตจนถึงปัจจุบันมีจำนวนทั้งสิ้น 73 คน แบ่งออกเป็นศิษย์รุ่นที่ 1 จำนวน 44 คน และศิษย์ รุ่นที่ 2 จำนวน 29 คน ครูบุญยังได้ซื้อบ้านและเครื่องดนตรีไทยไว้ที่จังหวัดนครราชสีมาและก่อตั้งวงปี่พาทย์ ศิษย์เกตุคง จังหวัดนครราชสีมา รับงานบรรเลงดนตรีไทยตามสถานที่ต่าง ๆ ทั้งงานมงคล งานอวมงคล ทั้งใน จังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดอื่น ๆ โดยให้นายชัยวัฒน์ รอสุงเนินหรือนายเลื่อนและนายฉลอง ฝ่ายโคกสูง หรือนายแกละ เป็นโต้โผทำหน้าที่บริหารจัดการวงดนตรี (เรียง รอสุงเนิน, สัมภาษณ์, 2 กุมภาพันธ์ 2558)

เมื่อวงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคงได้รับการตอบรับจากผู้ฟังอย่างดี จึงทำให้มีการติดต่องานแสดงดนตรีไทย ของวงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคงจำนวนมาก ทั้งวงปี่พาทย์ไทยและวงปี่พาทย์มอญ นายเดชา เสริมใหม่ ให้สัมภาษณ์

ว่า วงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคงนั้นมีนายชัยวัฒน์ รอสุงเนินหรือนายเลื่อนเป็นนักระนาดเอกประจำและมีนายฉลอง ฝ่ายโคกสูงหรือนายแกละเป็นผู้บรรเลงเครื่องหนังประจำวง

สมัยนั้นงานเยอะนะ งานเครื่องไทยก็มี เครื่องมอญนะ ลุงก็ไปบ้าง เพราะตอน นั้นลุงไปตีระนาดลิเก คนประจำเลยก็ลุงเลื่อนตีระนาด ลุงแกละเครื่องหนัง อาเรียงนี้ สมัยนั้นลุงยังก็ไปงานด้วย แต่ก็ไม่ได้ไปทุกงานหรอก บางงานก็ไป บางที่แกก็ไม่ไป อย่าง งานสำคัญๆ พวกงานไหว้ครู ก็ต้องซ่อมกันก่อน...

(เดชา เสริมใหม่, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2558)

บางครั้งงานแสดงดนตรีก็ตรงกัน จึงทำให้ต้องแบ่งนักดนตรีออกเป็นสองชุด นายเรียง รอสุงเนิน ให้สัมภาษณ์ว่า บางครั้งตนเองก็จะได้บรรเลงระนาดเอกอยู่วงหนึ่ง และนายชัยวัฒน์ รอสุงเนินหรือนายเลื่อน พี่ชายของตน ก็จะแยกไปบรรเลงอีวงหนึ่ง (เรียง รอสุงเนิน, สัมภาษณ์, 2 กุมภาพันธ์ 2558) นอกจากการรับ งานแสดงดนตรีไทยแล้ว ในทุก ๆ 1 ปี ครูบุญยัง เกตุคงก็จะชักชวนบรรดาลูกศิษย์ร่วมกันจัดงานไหว้ครูครอบ ครุดนตรีไทยที่วัดโพธิ์ จังหวัดนครราชสีมา เพื่อเป็นการทำบุญอุทิศให้กับครู และเป็นแสดงถึงความกตัญญู กตเวที การจัดงานนั้น ครูบุญยัง เกตุคง ท่านจะเป็นพิธีกรอ่านโอวาทและมีการเล่นลูกศิษย์ช่วยกันบรรเลงเพลง หน้าพาทย์ไหว้ครู โดยจะเป็นการรวมกันทั้งศิษย์เกตุคง จังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดอื่น ๆ ซึ่งนายเดชา เสริมใหม่ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

วงหน้าพาทย์ก็เรียกวงศิษย์เกตุคงมาตั้งแต่จัดงานไหว้ครูที่วัดโพธิ์ ตั้งแต่ลุงยัง อยู่ แต่ว่าแต่ก่อนพวกโคราชไม่ได้ดี คือเราเป็นเจ้าของนะ ก็ไม่ได้ดีหรอก คอยช่วยงาน ก็ มีลุงเลื่อนแหละตอนนั้นดีบ้าง ช่วยๆกันดี พอมาหลังๆ ก็พวกเราดีกันเอง ก็มีบ้างบางที พวกจรรยาญาติเขามาช่วยดี เดียวนี้ส่วนใหญ่เราก็ดีกันเอง ใครดีก็ลูกศิษย์ลุงยัง เหมือนกัน เวลาดีก็เลยเรียกว่า วงศิษย์เกตุคง...

(เดชา เสริมใหม่, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2558)

เอกลักษณ์ของวงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคง จังหวัดนครราชสีมา คือ เพลง สำหรับเพลงที่บรรเลงนั้นนอกจาก จะบรรเลงเพลงที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากครูบุญยัง เกตุคงแล้ว วงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคงมักจะนิยมบรรเลงเพลง ที่เป็นผลงานการประพันธ์ของครูบุญยัง เกตุคง อีกด้วย

ขนบการประพาดปฏิบัติตนของวงศิษย์เกตุคง

นอกจากครูบุญยัง เกตุคงจะถ่ายทอดวิชาความรู้ทางด้านดนตรีไทยให้กับลูกศิษย์แล้ว ท่านก็ได้อบรม สั่งสอนศิษย์ทุกคนให้เป็นคนดี ประพาดตนเหมาะสมกับกาลเทศะ และจากการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยสามารถ แบ่งออกขนบการประพาดปฏิบัติตนของวงศิษย์เกตุคงได้เป็นประเด็นสำคัญได้ 5 ข้อดังต่อไปนี้

1. เรื่องการแต่งกาย ต้องแต่งกายให้สุภาพ เหมาะสมกับงาน สำหรับงานศพนั้นให้ใส่เสื้อขาวฟาริสีดำ กางเกงขาวแลคขาขาวสีดำ แต่ถ้าหากมีงานสองวันขึ้นไป ก็จะทำให้ใส่สีขาวบ้าง ในวันธรรมดา ส่วนในวันเผานั้น จะให้ใส่สีดำ

2. เรื่องการรับประทานอาหาร ต้องรับประทานอาหารพร้อม ๆ กัน ห้ามขออาหารนอกเหนือจากที่เจ้าภาพ จัดให้ เจ้าภาพมีอาหารเท่าไรก็ให้รับประทานไปตามนั้น เช่น ภายในงานมีกับข้าวสามอย่าง ก็ให้รับประทาน กับข้าวสามอย่างนั้น ห้ามขอหรือสั่งให้เจ้าภาพไปซื้อมาเพิ่มเติม หรือออกไปซื้อมาเพิ่มเอง

3. เรื่องการดื่มของมีเมา อนุญาตให้รับประทานได้เพียงเล็กน้อย ห้ามดื่มจนเมาเสียงาน และถ้าหาก เจ้าภาพมีเครื่องดื่มประเภทไหนก็ให้ดื่มประเภทนั้น ห้ามออกไปซื้อประเภทอื่นมาโดยเด็ดขาด

4. ห้ามทะเลาะวิวาทกันในงานโดยเด็ดขาด

5. เรื่องการบรรเลง ให้บรรเลงเพลงเป็นชุด ๆ และพักได้บ้าง ตามสมควร การบรรเลงเพลงอื่น ๆ ที่ ไม่ใช่เพลงไทยเดิม เช่น เพลงลูกทุ่งหรือเพลงลูกกรุงอนุญาตให้บรรเลงได้ ตามที่เจ้าภาพต้องการฟัง ในกรณีที่ สามารถบรรเลงเพลงนั้นได้

ซึ่งครูบุญยัง เกตุคง ท่านได้เคยให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับเรื่องการอบรมสั่งสอนลูกศิษย์ไว้ว่า

ที่ผมได้ฟังมา บางคณะก็เรียบร้อยดี บางคณะในระหว่างงานนั้นกินเหล้าเมายา ทะเลาะเบาะแว้งกัน ทำให้เจ้าภาพเขาเห็น แสดงความไพร่ให้เขามองไปว่าพวกนี้ไม่ไหว มีหลายคณะครับที่ทำตัวไม่เหมาะสม ของผมไม่ใช่ว่าผมดีนะ แต่ผมสั่งสอนลูกศิษย์ผมทุกคนว่า อย่างนะเหล้า อย่างทาน ทาน แต่อย่าเมาเวลาบรรเลง เวลาบรรเลงอย่าทะเลาะ กัน ไปทะเลาะกันที่บ้าน สามัคคีกันไว้ ผมสอนนี่เป็นหลักสำคัญ อย่าแย่งเขามันไม่อด ตายหรอก ครูท่านไม่ให้เราอดตายหรอก เขาแย่งไป เขาตัดราคาเรา ประเดี๋ยวก็ต้องมีคน มาหาเรา ความดีมันหนีไม่พ้น ผมสอนเรื่องนี้มาก ๆ เอาใจใส่มาก ๆ ...

(บุญยัง เกตุคง 2540 อ้างถึงใน ที่ระลึกงานพระราชทานเพลิงศพครูบุญยัง เกตุคง 2541:188)

ในเรื่องการแต่งกายนั้น นายฉลอง ฝ่ายโคกสูง ได้มีความคิดที่จะตัดเสื้อประจำวง โดยได้ตัดเป็นเสื้อ ขาวฟาริสีขาวและให้นายมานพ ประมูลใหม่ ออกแบบกระเป๋าสีเสื้อ ซึ่งนายมานพได้ออกแบบปักกระเป๋าสีเสื้อ ด้านขวาด้วยด้ายสีม่วง เพราะเป็นสีประจำวันเกิดของครูบุญยัง เกตุคง ปักเป็นรูปตราศิลปินแห่งชาติพร้อมกับอักษรว่า ศิษย์เกตุคงครูบุญยังค์ บุญยังโคราช และเมื่อตัดเสร็จแล้ว นายฉลองจึงนำมาแจกให้กับศิษย์แต่ละคน โดยเก็บเงินค่าเสื้อในราคาตัวละ 500 บาท และใช้เป็นเสื้อประจำวงปีพาทย์เกตุคง ซึ่งนายเดชา เสริมใหม่ได้ให้ สัมภาษณ์เกี่ยวกับเรื่องเสื้อว่า

เสื้อนี้ตั้งแต่สมัยวัดโพธิ์นั่นแหละ ตอนนั้นลุงยังยังอยู่นะ ก็ลุงแกละนั่นแหละ แกตัด แล้วก็มาเก็บตั้ง ตัวละห้าร้อย สมัยนั้น พวกตราไก่ข้างแดงแกออกแบบ ใช้ด้ายสีม่วงก็เพราะลุงยังแกเกิดวันอังคารไฉวันอังคารสีม่วง ก็ใส่มาตั้งแต่นั้นแล้ว ตั้งนานแล้ว เดี่ยวนี้ก็ใส่เหมือนเดิม...

(เดชา เสริมใหม่ ,สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2558)



ภาพที่ 1 : กระเป๋าเสื้อชาฟรีสีขาว
ที่มา : ผู้วิจัย, 10 กุมภาพันธ์ 2558

สำหรับเครื่องดนตรีไทยของครูบุญยัง เหตุคั้งนั้น หลวงพ่อเย็นเจ้าอาวาสวัดโพธิ์ในสมัย ได้อนุญาตให้เก็บรักษาไว้ที่บริเวณศาลาไม้ หน้าพระอุโบสถ วัดโพธิ์ จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งครูบุญยัง เหตุคั้งเองก็ได้ให้ความเคารพนับถือและมีความสนิทสนมกับหลวงพ่เย็นเจ้าอาวาสวัดโพธิ์ในสมัยนั้นมาก นอกจากนี้ก็มีเครื่องดนตรีบางส่วน ที่ครูบุญยังก็ได้เก็บรักษาไว้ที่บ้านของตนเองที่หมู่บ้านปรางค์ทอง ดังที่นายเรียง รอสุงเนิน ให้สัมภาษณ์ว่า

เครื่องปี่พาทย์ แต่ก่อนเก็บไว้ในศาลาไม้ ตรงหน้าโบสถ์ ไม่รู้เดี๋ยวนี้เขารื้อยังเป็นศาลาไม้หลังใหญ่ แล้วก็จะมีห้องเก็บเครื่อง อยู่ตรงขวามือ สมมุติว่าเราหันหน้าเข้าศาลาไม้ เดินขึ้นไป ก็มองไปขวามือ จะมีห้องอยู่ตรงนั้น เก็บเครื่องไว้ในนั้น สมัยก่อนอาจารย์กับหลวงพ่เย็นเจ้าอาวาสวัดโพธิ์แกสนิทกัน อาจารย์แก่นับถือหลวงพ่เย็น หลวงพ่อก็เลยให้เอาเครื่องมาเก็บไว้ได้ แล้วก็มีส่วนที่เอาไว้บ้านปรางค์ทอง น่าจะเป็นเครื่องไทยชุดหนึ่งนะ

(เรียง รอสุงเนิน, สัมภาษณ์, 2 กุมภาพันธ์ 2558)

ยุคที่ 2 การสืบทอดวงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคง จังหวัดนครราชสีมา

ภายหลังจากที่ครูบุญยัง เกตุคง ได้ถึงแก่กรรมลง เมื่อวันศุกร์ที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2540 นายชัยวัฒน์ รอสุงเนินหรือนายเลื้อนและนายฉลอง ฝ่ายโคกสูงหรือนายแกละ ได้รวมเงินกันและขอซื้อเครื่องดนตรีไทยของครูบุญยัง เกตุคงทั้งหมดจากนางเขียน เกตุคง ภรรยาของครู เพื่อใช้รับงานแสดงดนตรีไทยที่จังหวัดนครราชสีมาต่อไป โดยได้ออกเงินคนละ 70,000 บาทและซื้อเครื่องดนตรีไทยทั้งหมดในราคา 140,000 บาท (เดชา เสริมใหม่, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2558) และหลังจากเสร็จสิ้นงานพระราชทานเพลิงศพครูบุญยัง เกตุคงแล้ว ได้มีการจัดการเครื่องดนตรีโดยนายฉลอง ฝ่ายโคกสูงหรือนายแกละและนายชัยวัฒน์ รอสุงเนินหรือนายเลื้อน ได้ตกลงแบ่งกันรับผิดชอบซึ่งก็ได้เก็บรักษาเครื่องไว้ที่วัดโพธิ์ จังหวัดนครราชสีมาจำนวนหนึ่ง และนำไปเก็บไว้ที่บ้านของนายแกละจำนวนหนึ่ง

วงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคง จังหวัดนครราชสีมา ยังคงรับงานแสดงดนตรีไทยได้เช่นเดิม โดยมีนายชัยวัฒน์ รอสุงเนินหรือนายเลื้อนและนายฉลอง ฝ่ายโคกสูงหรือนายแกละ ทำหน้าที่เป็นโต้โผบริหารจัดการ ดังที่นายเดชา เสริมใหม่ ให้สัมภาษณ์ว่า “พอลุงยังเสีย ก็ยังรับงานนะ เครื่องก็ลุงแกละกับลุงเลื้อนแกละอยู่แล้ว เวลาไปงานก็เหมือนเดิมแหละ คือไปรถลุงแกละเหมือนเดิม งานก็ยังรับเหมือนเดิม...” (เดชา เสริมใหม่, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2558)



ภาพที่ 2 วงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคงหลังจากที่ครูบุญยัง เกตุคงถึงแก่กรรม
ที่มา: เดชา เสริมใหม่, 10 กุมภาพันธ์ 2558

ต่อมานายชัยวัฒน์ รอสุงเนินเริ่มมีปัญหาด้านสุขภาพและจำที่จะต้องใช้จ่ายเงินเป็นค่ารักษาพยาบาล นายฉลอง ฝ่ายโคกสูงจึงได้ช่วยเหลือ โดยได้ให้เงินจำนวน 70,000 บาท แลกกับเครื่องดนตรีไทยของครูบุญยัง เกตุคงในส่วนที่เป็นของนายชัยวัฒน์ รอสุงเนิน ซึ่งนายชัยวัฒน์ก็ได้ตกลง ดังนั้นจึงทำให้เครื่องดนตรีทั้งหมดตกเป็นของนายฉลอง ฝ่ายโคกสูงคนเดียว ทั้งนี้ก็ไม่ได้ส่งผลต่อการรับงานแสดงดนตรีของวงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคงแต่อย่างใด

ลุงเลื่อนแกป่วยไป ต้องใช้เงินใช้ทอง ก็ไม่รู้เขาคุยกันยังไง รู้แต่ว่าลุงแกละเอาเงิน มาให้เจ็ดหมื่น ให้ลุงเลื่อนนะ ก็เหมือนซื้อเครื่องต่อจากลุงเลื่อนนั่นแหละ ก็ตอนแรกเขา หุ่นกันใช้ใหม่ละ เครื่องก็เป็นของสองคนคอยดูแล พอลุงแกละให้เงิน เครื่องจะได้เป็น ของแกลคนเดียว ก็แกก็ดูแลนั่นแหละ เวลาไปงานก็มีรับงานบ้าง ก็ยังไปงานบ้าง เวลา มีงานก็ลุงแกละก็โทรมาตาม...

(เดชา เสริมใหม่, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2558)

หลังจากนั้นไม่นานหลวงพ่อยืน เจ้าอาวาสวัดโพธิ์ จังหวัดนครราชสีมา ก็ได้มรณภาพลง พระรูปอื่น ภายในวัดท่านก็ได้ให้ความสนใจและเห็นความสำคัญกับเครื่องดนตรีไทยเหมือนเช่นเดิม นายเดชา เสริมใหม่ จึงได้ปรึกษากับนายฉลอง ฝ่ายโคกสูงหรือนายแกละ ว่าสมควรจะที่ขนย้ายเครื่องไปเก็บไว้ที่อื่น ซึ่งนายฉลองก็ได้เสนอว่า ให้นำไปไว้ที่บ้านของตนเอง เพื่อที่จะได้สะดวกในการขนย้ายและรับงานแสดงดนตรีไทย (เดชา เสริมใหม่, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2558)

ต่อมาการรับงานของปีพาทย์วงศิษย์เกตุคงโคราช เริ่มซบเซาลดลงอย่างมาก เนื่องจากนายฉลอง ฝ่ายโคกสูงและนายชัยวัฒน์ รอสุนเนินได้ถึงแก่กรรม จึงทำให้ขาดได้ไฟ ทำหน้าที่บริหารจัดการรับงานแสดงดนตรี จึงทำให้ นางจันทร์เพ็ญ ฝ่ายโคกสูง ภรรยาของนายฉลอง ผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลเครื่องดนตรีไทยทั้งหมด ได้ตัดสินใจขายเครื่องดนตรีส่วนหนึ่งให้กับนายพิทักษ์ จรรย์นาญ ในราคา 50,000 บาท ซึ่งนายพิทักษ์ จรรย์นาญ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

อาโก้กับพี่เพ็ญเมียพี่แกละนั่นแหละ ซื้อมาตอนนั้นห้าหมื่นกว่า เครื่องมอญ ได้เครื่องคู่ ก็ได้ฆ้องมอญสองโค้ง ระนาดเอก ระนาดทุ้ม กระดังงะ โหม่ง คอกเปิง แต่ว่าไม่มี กลองแขกนะ แล้วก็ตะโพนมอญกับเปิงมางคอกนี่เอาเข้ามาขึ้นหนังใหม่ แล้วก็มีการทักคู้หนึ่ง ตอนนีเครื่องอยู่ที่บัวใหญ่ บ้านของอาจารย์นพเก้า...

(พิทักษ์ จรรย์นาญ, สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2558)



ภาพที่ 3 เครื่องดนตรีที่ขายให้นายพิทักษ์ จรรย์นาญ

ที่มา : นพเก้า จรรย์นาญ, 6 มิถุนายน 2558

เมื่อไม่มีงานแสดงดนตรีไทยเลย ศิษย์เกตุคงจึงได้แยกย้ายกันไปประกอบอาชีพนักดนตรีอิสระ โดยบางคนก็ได้ซื้อเครื่องและตั้งวงดนตรีไทยของตนเอง นอกจากศิษย์เกตุคงแล้วยังมีคนอื่น ๆ ที่ได้ตั้งวงดนตรีไทยของตนเอง เช่น วงปี่พาทย์ของนายอุดม มีเกาะ วงปี่พาทย์ของนายอ้น แพงแก้ว เป็นต้น ซึ่งนักดนตรีที่ไปบรรเลงดนตรีให้กับโตไผ่คนอื่น ๆ นั้น ส่วนใหญ่ก็จะเป็นศิษย์เกตุคงเกือบทั้งหมด ซึ่งนายลอง รอสุนเนิน ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

ตอนนั้นเครื่องปี่พาทย์โคราชก็เริ่มมีหลายวงแล้ว อย่างของปลัดอุดมแกก็มีเครื่อง ของตาอ้นก็มี นีลึงพิช แก่ก็ซื้อเครื่องมอญอีก แต่ว่าคนก็หนีแหละ หายๆกันไป ไม่มีใครประจำเครื่องใคร ก็หนีแหละพวกลุงนี้แหละ ไปทำ ไปตี เครื่องของอาจารย์ก็ไม่ได้ค่อยได้ไปแล้ว ไม่มีงานเลย...(ลอง รอสุนเนิน, สัมภาษณ์, 4 กุมภาพันธ์ 2558)

ดังนั้นนางจันทร์เพ็ญ ฝ่ายโคกสูงภรรยาของนายฉลอง ฝ่ายโคกสูงจึงตัดสินใจบริจาคเครื่องดนตรีไทยของครอบครัวยัง เกตุคงที่เหลือทั้งหมดให้กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนครราชสีมา เพื่อสำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอนดนตรีไทย โดยนางจันทร์เพ็ญนั้นมีความคิดว่าอายุของตนเองนั้นเริ่มเยอะแล้ว กลัวจะไม่มีคนช่วยดูแลเครื่องดนตรี และหลังจากนายฉลอง ฝ่ายโคกสูงถึงแก่กรรมก็ไม่ได้นำเครื่องดนตรีออกงานอีกเลย จึงตัดสินใจบริจาค (จันทร์เพ็ญ ฝ่ายโคกสูง, สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2558)

ยุคที่ 3 วงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคง จังหวัดนครราชสีมาในปัจจุบัน

ในปัจจุบันแม้ไม่มีการรับงานแสดงดนตรีในนาม วงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคงโคราชอีก แต่ก็พบว่าเมื่อถึงงานไหว้ครูครอบครัวยุคประจำปี ศิษย์เกตุคงทุกคนก็จะกลับมารวมตัวกัน ช่วยกันจัดงาน ช่วยกันบรรเลงเพลงหน้าพาทย์ และยังคงใช้ชื่อว่า วงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคง เหมือนดังเช่นในอดีต (เรียง รอสุนเนิน, สัมภาษณ์, 2 กุมภาพันธ์ 2558) แต่ถ้าหากมีผู้สนใจหรือสถานศึกษาต้องการติดต่อวงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคง ไปบรรเลงเพลงหน้าพาทย์ไหว้ครู วงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคงก็ยังคงรับงานอยู่ ซึ่ง ผู้วิจัยพบว่า ในปัจจุบันการรับงานแสดงดนตรีไทยนั้นรับเพียงงานเดียวคือ งานบรรเลงเพลงหน้าพาทย์ไหว้ครู ทั้งงานไหว้ครูครอบครัวยุคประจำปีทั้งจังหวัดนครราชสีมาและงานตามสถานที่ต่าง ๆ ที่เจ้าภาพติดต่อให้ไปแสดงดนตรี ซึ่งนายเดชา เสริมใหม่ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

วงศิษย์เกตุคง เดียวนี้ก็ใช้อยู่งานเดียวนะลุงว่า งานไหว้ครูนั่นแหละ ก็น่าจะโน้नแหละมันติดปากมาตั้งแต่โน้น แต่ว่าไปข้างนอก ก็ใช้ศิษย์เกตุคงนะ ไม่ใช่เฉพาะกับโคราชอย่างไปบุรีรัมย์ ก็ใช้ชื่อนี้ ใช้เฉพาะเวลาไปทำหน้าพาทย์...

(เดชา เสริมใหม่, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2558)

ปัจจุบันนั้นถึงแม้ว่าศิษย์เกตุคงหลาย ๆ คนนั้นได้ถึงแก่กรรมไป แต่ก็ยังคงมีการถ่ายทอดเพลงหน้าพาทย์ให้กับศิษย์รุ่นใหม่เสมอ โดยนายเรียง รอสุนเนินได้ให้สัมภาษณ์ว่า “ลุงเลื่อนตาย ลุงแกละตาย ไอ้มก็ตาย ก็เลยให้อั้วทู่กับไอ้ทร ตอนนั้นลุงเลื่อนจับมือให้ ก็เลยได้ชุดใหม่ ก็เพิ่มเข้ามาเรื่อย มันก็ยังเป็นวงได้อยู่

เหมือนเดิมนะ ที่นี้ไอ้นทออีก มันตีตะโพนไทยได้ แล้วก็ไปขอจับมือกับไอ้หมี่ ขอต่อหน้าพาทย์ ตีกลองทัด...”
(เรียง รอสุนเนิน, สัมภาษณ์, 2 กุมภาพันธ์ 2558)

สำหรับนักดนตรีที่ถึงแก่กรรมแล้ว ได้แก่

นายชัยวัฒน์	รอสุนเนิน	หรือนายเลื่อน
นายนิยม	เปล่งสันเทียะ	หรือนายยม
นายฉลอง	ฝ้ายโคกสูง	หรือนายแกะ
นายประวิทย์	อดุลสุตกิตต์	หรือนายวิทย์
นายไพฑูรย์	กิ่งโคกกรวด	หรือนายฑูรย์

และนักดนตรีที่ได้รับการถ่ายทอดเพลงหน้าพาทย์ชุดใหม่นั้น ได้แก่

นายสุนทร	กิ่งโคกกรวด	หรือนายทร
นายชาญกิจ	เสริมใหม่	หรือนายดำ
นายณัฐดนัย	เงาเกาะ	หรือนายณัฐ
นายสันติ	วิลัยสุนเนิน	หรือนายต่อ
นายประกิจ	หวัดสุนเนิน	หรือนายเหี้ยว
นายวันชัย	ศรีสุนเนิน	หรือนายวันชัย

สำหรับการบรรเลงเพลงหน้าพาทย์ไหว้ครูของวงศิษย์เกตุคงจังหวัดนครราชสีมา นั้น หากจะเดินทางไปบรรเลงเพลงหน้าพาทย์ไหว้ครูที่ไหนก็ตาม จะมีการซ้อมก่อนเสมอทุกครั้ง ซึ่งได้ปฏิบัติมาตั้งแต่เมื่อครูบุญยัง เกตุคงท่านยังมีชีวิตอยู่ และถึงแม้ว่าท่านจะถึงแก่กรรมลงแล้ว ก็ยังคงมีการซ้อมก่อนไปบรรเลงทุกครั้ง เพราะเพลงหน้าพาทย์คือเพลงสำคัญ การบรรเลงผิดพลาดนั้น จึงไม่ใช่เรื่องที่ดีและอาจจะทำเสียชื่อเสียงมาถึงครูบุญยัง เกตุคงได้อีกด้วย

เรื่องหน้าพาทย์นี้ซ้อมกันมานานแล้ว ตั้งแต่สมัยอาจารย์อยู่ อาจารย์ทำพิธีเอง ก็ซ้อม พออาจารย์เสียแล้ว คนอื่นมาเป็นพิธีกรวัดโพธิ์ก็ซ้อมนะ ซ้อมก่อนทุกครั้งแหละ มันไม่ได้หรอก ของสำคัญนะหน้าพาทย์ จะมาตีเล่นก็ได้ อีกอย่างตีผิดมันก็ไม่ดีด้วย คือมันไม่สบายใจ ทั้งคนตีทั้งคนอ่านนั่นแหละ... ต้องซ้อมลูก ไม่ซ้อมไม่ได้ เวลาเราซ้อมแต่ละคนก็จะได้แม่น คนเครื่องก็แม่นทางเครื่อง อย่างลุงตีเครื่องหนังก็ได้ทวนด้วยว่า เพลงนี้ก็ไม๊ แล้วก็ถามว่า ไม่ซ้อมไปตีเลยได้ไหม มันก็ได้ แต่ว่ามันไม่เรียบร้อย เกิดผิดขึ้นมา ก็เสียละ เสียชื่อ วงศิษย์เกตุคงด้วย เผลอเสียไปถึงลุงยัง นั่นแหละถึงต้องซ้อม คือต่างคนก็ต่างไปงาน หมายถึงเวลาปกตินะ มันก็ยอมหลงบ้าง ลืมบ้าง เป็นธรรมดา...

(เดชา เสริมใหม่, สัมภาษณ์, 23 สิงหาคม 2558)

สำหรับการซ้อมเพลงหน้าพาทย์ของวงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคงนั้น ก็ได้มีข้อกำหนด 3 ประการ
ดังนี้

1. จดรูปขออนุญาตครูบาอาจารย์ก่อนซ้อมเพลงทุกครั้ง
2. ห้ามซ้อมเพลงหน้าพาทย์ในวันพระ
3. สามารถซ้อมเพลงได้ทุกวัน ยกเว้นเพลงองค์พระพิราพเต็มองค์จะต้องซ้อมในวันพฤหัสบดี

เท่านั้น



ภาพที่ 4 วงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคง ในปัจจุบัน

ที่มา : ผู้วิจัย, 23 สิงหาคม 2558

ถึงแม้ว่าวงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคง จังหวัดนครราชสีมาจะรับงานแสดงดนตรีไทยเพียงแค่งานบรรเลงเพลงหน้าพาทย์ในพิธีไหว้ครูก็ตาม แต่ก็ยังคงรักษารูปแบบและเอกลักษณ์ต่าง ๆ ไว้เหมือนเช่นในอดีต ทั้งการบรรเลงเพลงที่ได้รับถ่ายทอดมาจากครูบุญยัง เกตุคง การแต่งกายด้วยเสื้อขาวฟารีสีขาว การเตรียมความพร้อมก่อนไปบรรเลงทุกครั้ง การประพุดิตนให้เหมาะสมกับกาลเทศะตามที่ครูบุญยัง เกตุคงท่านได้เคยอบรมสั่งสอนเอาไว้

ผลสรุปการดำเนินการวิเคราะห์ / อภิปรายผล

จากการสัมภาษณ์และการรวบรวมข้อมูล เรื่อง วงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคงจังหวัดนครราชสีมา
ผู้วิจัยพบว่า

วงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคงเริ่มก่อตั้งเมื่อพ.ศ. 2493 โดยมีครูบุญยัง เกตุคงเป็นผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้ทางด้านดนตรีไทย ศิษย์คนแรกคือนายมานิต เหล็กสูงเนินนักดนตรีไทยของลิเกวิกแม่เสงี่ยม ต่อมานักดนตรีไทยชาวจังหวัดนครราชสีมาจึงเดินทางเข้ามาเป็นศิษย์ของครูบุญยัง เกตุคง รวมแล้วทั้งสิ้น 73 คน

การรับงานแสดงดนตรีนั้นจะใช้เครื่องดนตรีไทยที่ครูบุญยัง เกตุคงท่านได้ซื้อเอาไว้ให้ใช้ นักดนตรีไทยที่ไปบรรเลงนั้นก็จะปี่พาทย์ศิษย์เกตุคง และมีนายชัยวัฒน์ รอดสูงเนินและนายฉลอง ฝ่ายโคกสูงทำหน้าที่เป็นโต้โพบริหารและจัดการทั้งในเรื่องของการรับงานแสดงดนตรี การคัดเลือกนักดนตรีที่ไปบรรเลง จัดการค่าตอบแทน

นักดนตรี ค่าบำรุงรักษาเครื่องดนตรีของครู และเอกลักษณ์ของวงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคงก็คือเพลงที่ใช้บรรเลงจะใช้เพลงที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากครูบุญยัง เกตุคงทั้งหมด ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะเป็นเพลงที่ครูบุญยังค์ เกตุคงเป็นผู้ประพันธ์ และมีขนบการประพาดปฏิบัติในการบรรเลงตามแบบอย่างครูบุญยัง เกตุคง

ภายหลังจากที่ครูบุญยัง เกตุคงถึงแก่กรรม นายชัยวัฒน์ รอสุงเนินและนายฉลอง ฝ่ายโคกสูง ได้ร่วมกันซื้อเครื่องดนตรีไทยของครูไว้ทั้งหมดในราคา 140,000 บาทจากนางเขียน เกตุคง ภรรยาของครู และยังคงรับงานแสดงดนตรีไทยในนามวงศิษย์เกตุคงอยู่เช่นเดิม

ต่อมานายฉลอง ฝ่ายโคกสูงและนายชัยวัฒน์ รอสุงเนินถึงแก่กรรม ทำให้การรับงานของวงศิษย์เกตุคงซบเซาลงอย่างมาก เนื่องจากขาดโด่โผ บริหารจัดการ จึงทำให้ภรรยาของนายฉลอง คือ นางจันทร์เพ็ญ ฝ่ายโคกสูง ตัดสินใจขายเครื่องดนตรี คือวงปี่พาทย์มอญเครื่องคู่ให้กับนายพิทักษ์ จรรย์นาญ และได้รับจาคเครื่องดนตรีไทยของครูบุญยังที่เหลือทั้งหมดให้กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนครราชสีมา เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนดนตรีไทย

สำหรับศิษย์เกตุคงแต่ละคน จึงได้แยกย้ายกันไปประกอบอาชีพเป็นนักดนตรีอิสระ บางคนก็ได้ไปตั้งวงดนตรีไทยของตนเอง แต่ถ้าหากถึงงานไหว้ครูประจำปีของจังหวัดนครราชสีมา ศิษย์แต่ละคนก็จะกลับมารวมตัวกัน เพื่อช่วยกันจัดงานและบรรเลงเพลงหน้าพาทย์ และยังคงใช้ชื่อว่า วงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคง เหมือนกับสมัยที่ครูบุญยัง เกตุคงมีชีวิตอยู่ นอกจากนี้หากมีผู้สนใจ หรือหน่วยงานราชการใด ต้องการที่จะจ้างวงดนตรีไทยไปบรรเลงเพลงหน้าพาทย์ไหว้ครู วงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคงก็ยังคงรับงานเหมือนเดิม

ปัจจุบันวงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคงนั้น รับงานแสดงดนตรีไทยแคว้นไหว้ครูเพียงอย่างเดียว แต่ก็ยังคงรักษารูปแบบและเอกลักษณ์ของวงไว้เหมือนดังเช่นในอดีต

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง วงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคง จังหวัดนครราชสีมา นั้น ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึงประวัติและความเป็นมาของวงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งถือเป็นข้อมูลที่สำคัญที่เชิงประวัติศาสตร์สำหรับปัญหาที่พบในการวิจัยในครั้งนี้คือ การตั้งคำถามที่ไม่ครอบคลุมกับเนื้อหา ซึ่งทำให้ผู้วิจัยนั้นต้องเดินทางไปสัมภาษณ์หรือโทรศัพท์กลับไปสัมภาษณ์เพิ่มเติมอีกครั้งดังนั้น การจัดทำชุดคำถามจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนชัดเจน และนอกจากวิจัยเรื่อง วงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคง จังหวัดนครราชสีมาแล้วนั้น ผู้วิจัยพบว่ามีเรื่องอื่นที่น่าสนใจศึกษาอีกเช่น วงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคงในจังหวัดอื่น ๆ เช่น กรุงเทพมหานคร เป็นต้น

รายการอ้างอิง

- จันทร์เพ็ญ ฝ่ายโคกสูง. นักดนตรีสมาชิกวงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคง จังหวัดนครราชสีมา. 2558. “สัมภาษณ์.” 10 กุมภาพันธ์.
- เดชา เสริมใหม่. นักดนตรีสมาชิกวงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคง จังหวัดนครราชสีมา. 2558. “สัมภาษณ์.” 23 สิงหาคม.

บุญยัง คุ้มยอด: บุญยัง เกตุคง. 2541. ที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพ ครูบุญยัง เกตุคง ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ลิเก) ณ เมรุวัดโพธิ์ อ.เมือง จ.นครราชสีมา วันอังคารที่ 13 มกราคม พุทธศักราช 2541. กรุงเทพฯ: มติชน.

พิทักษ์ จรรย์นาญ. ห้วงน้ำวงดนตรีไทยบ้านพิทักษ์ จรรย์นาญ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา .2558. “สัมภาษณ์.” 6 มิถุนายน.

เรียง รอสุนเนิน. นักดนตรีสมาชิกวงปี่พาทย์ศิษย์เกตุคง จังหวัดนครราชสีมา. 2558. “สัมภาษณ์.” 2 กุมภาพันธ์.

ลอง รอสุนเนิน. นักดนตรีสมาชิกคณะศิษย์เกตุคง จังหวัดนครราชสีมา. 2558. “สัมภาษณ์.” 4 กุมภาพันธ์.

_____. 2558. “สัมภาษณ์.” 1 มิถุนายน.

_____. 2558. “สัมภาษณ์.” 23 สิงหาคม.